

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. Quotuplex sit Differentia, & an illa, quæ communiter assignatur, sit
adæquata?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

tiam, materialiter sumptum, concedo consequentiam. Itaque sicut species si comparatur ad genus prædicatur ut universale, non formaliter: quia tale constituitur per respectum ad plura, sed fundamentaliter & materialiter; sic prædicatio ista homo est rationalis est quidem bona prædicatio, sed prædicatio topici de subiecto communi, cum quo recipitur, & tales prædicationes à quibusdam vocantur tertii, vel quarti prædicati.

Inflatur. Ut aliquid prædicetur ut universale formaliter, debet prædicari de pluribus immediate, sed differentia de specie tantum & non de inferioribus speciei prædicatur immediate, ergo per ordinem ad speciem & non per ordinem ad inferiora speciei, differentia fundabit universale tertium, probatur minor; Quia ideo Petrus dicitur rationalis, quia homo inclusus est rationalis, ergo. R. negando ma. Quia non est necessarium quod universale prædicetur immediate de suis inferioribus, quia etiam genus respectu inferiorum, retinet universalitatem, & tamen de individuis non prædicatur immediate; Unde advertendum non quancumque prædicationem constituere rationem universalitatis tantum, sed illam tantum, quæ est de suis inferioribus; unde quamvis Petrus & Paulus sint rationales, quia sunt homines, tamen rationale non est universale, quia respicit speciem videlicet hominem, quia rationale respectu hominis non est superius, seu magis late patens, sed quia respicit Petrum & Paulum.

QUÆSTIO III.

Quotuplex sit Differentia, & an illa quæ communiter assignatur sit adæquata?

I.
Differentia
triplex est.

Hic examinabo divisionem realem, & non intentionalem differentiarum, quia sine omni opere intellectus reperiuntur plures formalitates, per quas res differre dicuntur; Itaque differentia realis communiter circumfertur trimembris, scilicet *communis, propria, & propriissima*; nam cum differentia secundum Porphyrium sit illa formalitas, quæ facit unum ab alio differre, & id contingat tripliciter: nempe essentialiter, accidentaliter inseparabiliter, & accidentaliter separabiliter: totuplex erit etiam differentia: hinc *communis est accidens separabiliter faciens differre*, quæ differentia quintum prædicabile constituit, de qua etiam agam disputatione ultima agendo de Accidente. *Differentia propria est accidens inseparabile, quæ una res differre ab alia non quidem per modum essentia, nec per modum accidentis, sed per modum proprietatis*, & hanc differentiam explicabo disputatione sequenti. Differentia denique propriissima est, quæ facit rem essentialiter differre ab alia: talis est rationalitas, quæ duplex est, infima scilicet & subalterna, de quibus in hac disputatione egi; Hinc in hac questione quaeretur in primis, an differentiarum divisio trimembris supra enumerata sit adæquata, & univoca? quantum ad primum R. &

II.
Illa divisio
est bona.

Dico I. *Divisio differentiarum in communem, propriam, & propriissimam est adæquata.* Ita Pontius, Maltrius & communior, Prob. Illa est bona divisio cuius membra dividenda nec excedunt divisum, nec e contra divisum excedit

membra dividenda, sed hæc est talis, ergo: quia membra dividenda continentur sub divisio, & divisum non continet aliud quam membra dividenda, ergo: probatur ant. quod divisum non contineat aliud quam illa membra dividenda; Quia nulla res potest ab alia differre nisi mediante aliqua re separabili, vel mediante aliqua re inseparabili, si mediante re separabili, tunc ipsius differentia est communis, si mediante re inseparabili, tunc, vel mediante aliqua re quæ est de essentia ipsius, & sic est differentia propriissima, vel mediante aliqua re quæ non est de essentia ipsius, & sic differentia ejus erit propria, ergo nihil aliud continetur sub divisio, adeoque divisio erit adæquata, quia non potest dari aliqua differentia alicujus, quæ non sit, vel communis, aut propria, vel propriissima &c. Sed Incontra.

Arguitur; Differentia individualis, seu hæcitas ad nullam differentiam ex tribus assignatis reducitur, ergo divisio non est adæquata, ant. probatur, quia non reducitur ad communem, quia non est separabilis ab individuo, nec reducitur ad propriam, cum non conveniat accidentaliter ipsi, nec ad propriissimam, cum non faciat differre essentialiter, ergo divisio non est adæquata. R. I. differentiam individualem posse reduci ad differentiam propriam, & facere differre accidentaliter, non accidentalitate prædicamentali, quia est gradus substantialis penetrans per realem identitatem totam substantiam ac essentiam rei, cujus est ultima determinatio, sed accidentalitate prædicabili quatenus differre facit individua, non specificè sed individualiter & citra essentiam. R. 2. Cum communi non esse intentionem Porphyrii sub hac divisione comprehendere differentiam individualem, quia ille solum agere intendebat de differentis quæ possunt universalitatem fundare, & de pluribus prædicari, differentia autem individualis cum hoc præstare non possit, ab assignata divisione excluditur.

Inflatur; Propria passio, verbi gratia risibilitas est differentia, facit enim unum ab alio differre, sed hæc non continetur sub hac divisione, ergo non est bene assignata adhuc. R. negando mi. quia est differentia propria, & ad illam etiam risibilitas proprie spectat.

Urgetur. Porphyrius dicit differentiam propriam suscipere magis & minus, sed propria passio non suscipit magis & minus, ergo non erit differentia propria, R. Porphyrium non voluisse omnem differentiam propriam suscipere magis & minus, sed tantum aliquas suscipere posse, & hoc patet inde, quia nec omnia accidentia sic suscipiunt, ut locus, figura, &c. & cum dixit esse inseparabilem per accidens, intelligit illam esse inseparabilem extra essentiam, quod proprie proprietatibus convenit. Quod si quaeras autem, ad quam differentiam reduci debeat genus, quod tam bene facit hominem, verbi gratia differre à lapide, sicut alia differentia faciunt differre ab aliis rebus, R. genus ad nullam differentiam reduci, quia illud non est differentia proprie dicta, de qua hic est sermo, sed valde improprie extendendo tam nomen, quam rationem differentie, unde quando facit differre hominem à lapide, non

III.
Arguetur
sunt in con-
tra.

non facit per quale quod est differentiae proprium, sed in quid: quia animal non praedicatur in quale, sed in quid.

DICO 2. *Divisio haec non est alicujus univoci in univocata: sed analogi, in analogata.* Ita Doctor ipse q. 23. universal. & probatur cum eodem ex I. d. 29. q. unica. Quia ei quod est simpliciter tale, & ei quod est secundum quid tale, nihil potest esse commune univocum, sed differentia essentialis facit simpliciter differre, sicut constituit rem in esse simpliciter, accidentalis verò facit tantum differre secundum quid, sicut hoc modo tantum rem in esse constituit, ergò in communi ratione differentiae convenire nequeunt univocè, sed tantum analogicè. Confirmatur, Quia differentia essentialis verè contrahit genus, & cum eo unum per se constituit, accidentalis verò minime, quod enim per eam perficitur & determinatur, habet se per modum subiecti, non verò generis, ergò. Confirmatur secundò Quia nec omnes differentiae propriissimae conveniunt in aliquo conceptu communi univoco ipsis, quod tamen requiritur, ergò, probatur ant. quia sunt primò diversae, ergò.

Dices. Differentiae conveniunt in conceptu univoco, quòd omnes faciant differre, ergò ab ipsis potest aliquis conceptus communis abstrahi: R. dist. ant. in aliquo conceptu abstracto determinato importante realitatem aliquam nego ant. in conceptu aliquo confuso & minus clarè cognito, sine importatione alicujus realitatis, concedo ant. & nego consequentiam. Itaq; quemadmodum dixi supra de differentijs individualibus, ita hic quoq; est dicendum.

QUAESTIO IV.

De Differentia propriissima primò intentionaliter sumpta.

Quoniam Porphyrius in suis supra re-
 latis quatuor definitionibus differentiae primò
 intentionaliter sumplit, particularia ejus mu-
 nera tetigit & explicuit, quae nonnullas invol-
 vunt difficultates: idèd abs renon erit, de his-
 dem numeribus aliquid agere, quoniam nullus
 pro eis congruentior locus assignari potest.
 Primum itaq; munus differentiae est dividere ge-
 nus, quod munus Porphyrius insinuavit per defi-
 nitionem tertiam, dum dixit eam esse quae dividit
 ea, quae sub eodem genere collocantur: hinc contro-
 vertitur & quaeritur, quomodo differentia divi-
 dat genus? Secundum munus differentiae est ut
 eum genere constituat speciem, quod Porphyrius
 per primam definitionem declaravit, dum dixit
 differentiam esse, quae species excedit genus, vel abundat
 genere, ut alii legunt, quia ut notat Doctor q. 27.
 universalium, sensus est ejus, differentia est quae
 cum genere constituit speciem ita quod ibi po-
 nat species, ut correlativum differentiae in
 quantum species est constituta & differentia
 constitutiva. Imò per quintam definitionem
 veluti prioris declarativam magis lucidè ex-
 plicavit. Tertium tandem munus est, ut
 differentia essentialiter distinguat speciem, quam
 constituit, ab alia, quod munus Porphy-
 rius per quartam definitionem proponit, dum
 inquit esse illam, quae differunt essentialiter inter se
 F. Amandi Hermann Logica.

singula, unde hic quaeritur, an differentia inclu-
 dat in se genus quod dividit, & differentiam
 superiorem cui subordinatur, verbi gratia num
 rationale in suo conceptu includat animal, vel
 sensibile, si namq; includit, non poterit dici ra-
 tio differendi magis quam conveniendi, quòd
 si verò non incluserit tunc erit vera ratio differ-
 endi & per quartam definitionem bene expli-
 catur hoc differentiae munus, quae omnia figil-
 latim examinabo, & particularibus decidam
 conclusionibus, hoc praenotato quòd nullibi
 mentio aut intentio sit aliquid dicendi de dif-
 ferentia, prout secundae subjacet intentioni, sed
 de primò intentionaliter capta quare.

DICO I. *Genus consideratum in statu reali
 existentiae dividitur à differentia divisione reali, non
 quidem illud in partes scindendo, sed determinando il-
 lud, in statu vero existentiae objectivae non nisi per in-
 tellectum.* Haec est Scotistarum communiter; Pro-
 cius intelligentia notandū ex supra dictis disp.
 I. Genus considerari posse dupliciter, primò in
 statu realis existentiae eo modo, quo nunc & de-
 facto in speciebus dispersum est; secundò in
 statu existentiae objectivae eo modo, quo à no-
 bis concipitur ut totum quoddam positivè in-
 differens ad sua inferiora, quae sub se continet,
 verbi gratia quo concipitur indifferens ad ra-
 tionalitatem & irrationalitatem. Quo prae-
 misso,

II. Quomodo differentia dividat ge-
 nus.

**Probatur prima pars Conclu-
 sionis.** Quia contractio generis per differentias
 in illo statu non est aliud, quam divisio & mul-
 tiplicatio ipsius naturae genericae praecedens ab-
 stractionem omnem intellectus, sed haec contra-
 ctio est realis & à parte rei, ergò & divisio
 est realis, intellige bene ly realis, quia non est
 eo modo quo unum continuum, verbi gratia
 unum lignum dividitur in plures partes inte-
 grantes, quia animalitas verbi gratia non habet
 rationem totius in ordine ad species à parte rei,
 sed potius partis materialis & contrahibilis,
 nec etiam dicitur dividi quasi una esset entitas
 realis ante adventum differentiae, & postea
 scindatur: & per ipsam amittit unitatem suam
 realem, quia non datur talis una natura in exi-
 stens omnibus per indifferentiam; sed dicitur
 idèd dividi, quia una eademq; manens ita con-
 trahitur per unam differentiam, ut distinctam
 ex principijs intrinsicis ei non repugnat con-
 trahi per aliam, verbi gratia animalitas ex praec-
 isa sua ratione tam bene per rationalitatem
 contrahitur, quam per brutalitatem.

Probatur etiam secunda pars.

Quia supponit naturam per intellectum abstra-
 ctam, & consequenter supponit illam positivè
 unam per indifferentiam positivam, quatenus
 potens est proximè esse in inferioribus, sicq; per
 intellectum abstracta per eundem dividitur
 quatenus concipitur ut contrahibilis per diffe-
 rentias. Sed

DICES Contra primam partem: Tota es-
 sentia naturae, verbi gratia tota animalitas re-
 peritur in homine, & etiam in equo, ergò non
 est divisa per differentias. R. quidquid sit de
 antecedente distinguendo consequens, non est
 divisa eo modo quo dividitur totum actuale,
 concedo

III.